

АКТУАЛЬНІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ ПІКЛУВАЛЬНОЇ РАДИ ТА ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Карапиш С. П.

*доктор філософії зі спеціальності
«Публічне управління та адміністрування»,
заступник директора з навчально-виховної роботи
Наукового ліцею № 3 Полтавської міської ради
м. Полтава, Україна*

Сучасне українське законодавство передбачає можливість створення у територіальних громадах Піклувальної ради закладів освіти (далі – Піклувальна рада). Основними документами, які регулюють цей процес, є Закони України «Про освіту» (ст. 29) [1], «Про повну загальну середню освіту» (ст. 41) [2] та частково інші спеціальні закони у сфері освіти.

Піклувальна рада закладів освіти – це колегіальний орган, який створюється за рішенням засновника та сприяє виконанню перспективних завдань розвитку закладів, залученню фінансових ресурсів для забезпечення їх діяльності з основних напрямів розвитку і здійсненню контролю за їх використанням, ефективній взаємодії закладів освіти з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, громадськістю, громадськими об'єднаннями, юридичними та фізичними особами [2].

До складу Піклувальної ради закладів освіти не можуть входити здобувачі освіти та працівники закладів освіти для яких вона створена, і це її вирізняє серед типів державно-громадського управління.

Головною перевагою цього типу управління вважається оптимальне задоволення потреб та інтересів учасників освітнього процесу в процесі зваженої взаємодії громадськості [3], бізнес-структур та владних установ.

Не менш вагомим метою створення Піклувальної ради у громадах є: налагодження співробітництва та комунікації між мешканцями громади, освітніми управліннями та представниками органів місцевої влади задля забезпечення прозорості та відкритості управлінських рішень у сфері освіти. Це дозволить засновникам і усім зацікавленим сторонам взаємодіяти та розуміти потреби один одного.

Європейський досвід вже довів ефективність функціонування Піклувальних рад закладів освіти. Наприклад, заслуговує вивчення досвід Швейцарії щодо управління освітою, де функціонують аналоги

підклучальної ради – шкільні ради, які мають дуже широкі повноваження на рівні громади [4]. Цим скористалися територіальні громади-партнери Швейцарсько-українського проекту DECIDE. Експерти цього проекту запропонували покроковий план створення такої Підклучальної ради, який вже можна використовувати, як шаблон для планування своєї роботи [4].

Проте, у деяких областях чи територіальних громадах ще не створені підклучальні ради закладів освіти, або їх досить мало, що не охоплює всі заклади регіону. Відповідно до законодавства, засновник може створити підклучальну раду для одного, або кількох закладів освіти. До цього потрібно підійти збалансовано: в невеликій громаді доцільно створити одну підклучальну раду для всіх закладів освіти, а для закладів з великою потужністю – окрему.

Щоб Підклучальна рада реалізувала свої права, щоб це не була формальна спільнота, потрібно засновникам закладів освіти разом з органами місцевого самоврядування узгодити нормативно-правові та організаційні питання, зазначимо деякі з них:

- створення Положення про Підклучальну раду; внесення змін до Статуту закладу освіти;
- процедура формування складу Підклучальної ради та її діяльності (розподіл обов'язків, планування засідань);
- забезпечення заходів навчання/консультування членів Підклучальної ради щодо структури, кошторисів, особливостей стратегії розвитку, рівня фінансової автономії закладів освіти.

Також необхідно попрацювати над створенням зовнішньої системи якості освіти із врахуванням уже розробленої в закладі внутрішньої системи якості освіти.

Для прикладу, питаннями удосконалення якості освітнього процесу в закладі освіти, які потребують підтримки колегально-консультуючого органу – Підклучальної ради, на нашу думку, є: управлінські процеси під час змішного навчання; забезпечення безпекової ситуації з закладі освіти (зокрема, наявність укриття в закладі освіти); стимулювання інноваційної діяльності в закладі; врахування територіальних особливостей та їх вплив на якість освіти; осучаснення матеріально-технічного забезпечення в умовах стрімкого розвитку інформаційного суспільства та цифровізації; потенційна спроможність участі учнів у конкурсах всеукраїнського та міжнародного рівнів; ресурс забезпечення профільної освіти у закладі та інші.

Отже, створення Підклучальної ради у громаді сприятиме формуванню демократичного підходу до обговорення актуальних проблем освітньої галузі, пошуку оптимальних рішень та плануванню спільних дій в інтересах розвитку освіти та громади загалом. З урахуванням

українського законодавства для забезпечення якісної демократичної освіти в громаді потрібно діяти на випередження ситуації та враховувати ризики, в тому числі умови воєнного стану. В об'ємі наших досліджень, засновникам закладів освіти та органам управління освітою актуально розпочати/продовжити створення піклувальних рад, доцільно визначити основні принципи дієвості цього колегіального органу із врахуванням умов роботи закладу освіти в змішаному форматі з урахуванням особливостей та можливостей регіону.

Література:

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII, із змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 10.10.2023).

2. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 10.10.2023).

3. Лебідь Є.М. Державно-громадський тип управління освітою: європейський досвід та українські реалії. URL: <http://www.eurorexhi.kiev.ua> (дата звернення: 10.10.2023).

4. Створюємо піклувальну раду закладів освіти: покроковий план та практичні поради. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/17290> (дата звернення: 10.10.2023).